

Sygn. akt: III U 1739/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 sierpnia 2014r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Beata Bielska
Protokolant:	sekretarz sądowy Ewelina Asztemborska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 sierpnia 2014r. w O.

sprawy z odwołania K. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania K. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 26.09.2013r. **znak (...)**

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje K. G. prawo do emerytury od dnia 4 marca 2014 roku,
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji,
3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. na rzecz K. G. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sygn. akt III U 1739/13

UZASADNIENIE

K. G. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. z dnia 26.09. (...), odmawiającej mu prawa do emerytury.

Wniósł o przyznanie mu prawa do emerytury i o zaliczenie do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) Zakładzie (...) w K. od 06.06.1973r. do 20.05.1980r. i w Zakładzie (...) w K. od 12.10.1981r. do 31.12.1992r. na stanowisku majstra. Podniósł, że zakwestionowanie w/w okresów wynika wyłącznie z błędów w wystawionych przez pracodawców świadectwach pracy, a on faktycznie świadczył pracę, o której mowa w Wykazie A dział XIV poz. 24, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że na dzień 01.01.1999r. odwołujący udowodnił ogólny okres pracy wynoszący 25 lat i 11 dni. Zdaniem organu rentowego K. G. nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Wskazał, iż do stażu pracy w szczególnych warunkach nie zaliczono okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) Zakładzie (...) w K. od 06.06.1973r. do 20.05.1980r., gdyż w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach brak jest określenia charakteru pracy ściśle wg Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a okresu pracy w Zakładzie (...) w K. od 12.10.1981r. do 31.12.1992r. nie zaliczono, gdyż świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach zostało wystawione przez archiwum.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

W dniu 05.09.2013r. K. G. złożył w ZUS wniosek o ustalenie uprawnień do emerytury, na podstawie przepisów ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Po rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy uznał za udowodniony na dzień 01.01.1999r. ogólny okres pracy wynoszący 25 lat i 11 dni okresów składkowych. ZUS uznał jednak, że odwołujący nie udowodnił wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach, dlatego zaskarżoną decyzją z dnia 26.09.2013r. odmówił K. G. prawa do emerytury.

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura, jeżeli ubezpieczony spełnił łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa,
- w dniu wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej, tj. 01.01.1999r. udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 dla mężczyzn, w tym: okres zatrudnienia w szczególnych warunkach wykonywany stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy, wynoszący co najmniej 15 lat.

Według przepisu § 2 ust. 1 w/w Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Biorąc pod uwagę powyższe przepisy należało uznać, że rozstrzygnięcie w sprawie było uzależnione od wykazania przez K. G. 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu odwołanie od decyzji z dnia 26.09.2013r. jest zasadne.

K. G. domagał się zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia: w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) Zakładzie (...) w K. od 06.06.1973r. do 20.05.1980r. i w Zakładzie (...) w K. od 12.10.1981r. do 31.12.1992r. na stanowisku majstra, jako pracy wskazanej w Wykazie A Dział XIV poz. 24, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Zdaniem Sądu w toku postępowania wykazał fakt zatrudnienia na tym stanowisku w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z akt ZUS, dotyczących K. G. wynika, że w celu wykazania pracy w obu spornych okresach odwołujący złożył do ZUS zaświadczenia, wystawione w 2004r. przez ówczesnego przechowawcę akt osobowych, (...) przy PPHU (...) w D.. W zaświadczeniach tych wskazano, iż odwołujący pracował na stanowisku mistrza produkcji w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) Zakładzie (...) w K. od 06.06.1973r. do 20.05.1980r. (k. 11 akt kap. pocz.) i w Zakładzie (...) w K. od 12.10.1981r. do 31.12.1992r. (k. 9 akt kap. pocz.). Do akt emerytalnych odwołujący złożył zaś świadectwo pracy, wystawione przez w/w archiwum za okres zatrudnienia od 12.10.1981r. do 31.12.1992r., w którym w pkt 8 wskazano, iż pracował w szczególnych warunkach na stanowisku wskazanym w Wykazie A Dział XIV poz. 24, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. (k. 7 a.e.) oraz świadectwo pracy w szczególnych warunkach za okres zatrudnienia od 06.06.1973r. do 20.05.1980r., wskazujące taki sam charakter pracy (k. 8 a.e.). Wobec faktu, że dokumenty te zostały wystawione przez (...) przy PPHU (...) w D., nie zostały uwzględnione przez ZUS. Wskazać w tym miejscu trzeba, że Sądowi z urzędu wiadomo, iż (...) przy PPHU (...) w D. już nie istnieje a przechowywane przez siebie akta przekazała do innego archiwum - (...) Sp. z o.o. w T.. Sąd w toku postępowania zwracał się do w/w przechowawcy o nadesłanie całości akt osobowych K. G., nie zostały one jednak nadesłane.

W tej sytuacji Sąd był zobowiązany do przeprowadzenia postępowania dowodowego w celu ustalenia rodzaju czynności wykonywanych przez z odwołującego.

Na okoliczność pracy odwołującego w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) Zakładzie (...) w K. i w Zakładzie (...) w K. Sąd przesłuchał świadków: T. T., S. P., S. L. i J. N. oraz przesłuchał K. G. w charakterze strony. Nadto Sąd dopuścił dowód z protokołów rozpraw, wyroków i uzasadnienia z akt sprawy dotyczącej J. L. o sygn. III U 101/08 i z akt sprawy dotyczącej J. N. o sygn. III U 957/07.

Z zeznań wszystkich świadków i odwołującego wynika, iż w obu spornych okresach odwołujący wykonywał te same czynności i w tym samym miejscu: Zakładzie (...) w K., z tym że w pierwszym spornym okresie Zakład ten był częścią (...) Przedsiębiorstwa Produkcji (...) a w drugim był już osobnym podmiotem. Z ich zeznań wynika też, że Zakład (...) w K. zajmował się wydobywaniem torfu i przygotowywaniem nowych torfowisk, a wydobyty torf był ładowany na specjalne wagoniki ciągnięte przez lokomotywkę, transportowany do budynków produkcyjnych (...) Przedsiębiorstwa Produkcji (...) i tam przerabiany. Ze zgodnych zeznań w/w świadków i odwołującego wynika też, iż torf wydobywano za pomocą koparek gąsiennicowych, następnie wydobyty torf był za pomocą ciągników gąsiennicowych, tzw. D. ze specjalnym osprzętem, składowany na hałdzie, następnie z hałdy koparką gąsiennicową ładowany na wagoniki i dowożony do zakładu produkcyjnego. Z ich zeznań wynika nadto, iż zimą przygotowywano nowe torfowiska, przygotowywanie następnych działek polegało na wykopaniu rowów co 20 m, które dzieliły powierzchnię na działki. Następnie z działki usuwano drzewa i ścinano wierzchnię, tj. trawy i inne rośliny torfowe. Ścięte drzewa były następnie D. wywożone do zakładu produkcyjnego, karpę po drzewach wyrывano także D. z odpowiednim osprzętem, a inny D. z odpowiednim osprzętem ścinał trawy i wrzos i mielł je.

Z zeznań świadków T. T., S. P., S. L. i J. N. oraz zeznań K. G. wynika też, iż na torfowisku pracowali: operatorzy koparek, ciągników gąsiennicowych oraz pracownicy fizyczni wykonujący czynności pomocnicze przy przygotowywaniu nowych działek pod wydobyciu torfu, jak np. przy usuwaniu drzew karp zapinali liny na drzewo.

K. G. zeznał, iż sprawował nadzór na w/w osobami pracującymi na torfowisku, co wymagało jego stałej obecności. Sąd dał temu wiarę, bowiem pokrywa się to z zeznaniami świadka S. P.. Świadek ten pracował w tym samym zakładzie co odwołujący w latach 1974-1994, w tym w okresie od 1974 do końca lat 80-tych jako mistrz produkcji. Świadek ten zeznał, iż na torfowisku było trzech lub czterech mistrzów produkcji, torfowisko miało 300 ha, więc każdy mistrz miał swój sektor, przy czym mistrzów można było określić bardziej jako brygadzystę niepracującego. S. P. zeznał też, że wprawdzie miał swoje biurko, było pomieszczenie, w którym trzymał swoje rzeczy, lecz spędzał tam może pół godziny dziennie w celu napisania raportu, zaś przez pozostały czas przebywał na torfowisku, przemieszczał się na różne stanowiska i nadzorował pracowników, zaś na koniec dnia odbierał pracę i rozliczał, ile kto zrobił, gdyż pracownicy pracowali w akordzie. Świadek ten zeznał, iż odwołujący w taki sam sposób wykonywał pracę.

Również z zeznań świadków T. T., S. L. i J. N. wynika, iż odwołujący sprawował stale nadzór nad osobami wykonującymi czynności na torfowisku, cały czas przebywał na torfowisku i pilnował wszystkiego, czasem jeździł D. z kimś, żeby sprawdzić, jak pracują, a jego czynności – wykonywane poza torfowiskiem – sprowadzały się do wystawiania kart pracy.

Należy też zaznaczyć, iż osoba sprawująca dozór inżynierski nie musi stale przebywać na stanowiskach gdzie jest wykonywana praca w szczególnych warunkach. Ponoszenie odpowiedzialności za wykonywanie takiej pracy, w której każdy błąd techniczny może narazić na niebezpieczeństwo pracowników i inne osoby, musi być związane z prowadzeniem odpowiedniej dokumentacji i zostać uznane za wykonywanie pracy w warunkach szczególnych (tak np. Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 09.01.2013r. sprawie III AUa 909/12, LEX nr 1280928).

Sąd dał wiarę w/w zeznaniom świadków i odwołującego, gdyż są zbieżne ze sobą, wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają oraz tworzą logiczną całość z pozostałym materiałem dowodowym.

Wszyscy świadkowie pracowali razem z odwołującym, znają więc sposób wykonywania czynności na torfowisku, świadkowie S. L. i J. N. byli pracownikami podległymi odwołującemu. Obaj występowali o przyznanie im emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach. W sprawie IIIU 957/07 Sąd Okręgowy w Ostrołęce przyznał taką emeryturę J. N. a w sprawie IIIU 101/08 S. L. Z protokołów rozpraw w tych sprawach, wyroków i uzasadnień wynika jednoznacznie, iż zarówno S. L. jak i J. N. domagali się zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) Zakładzie (...) w K. i w Zakładzie (...) w K. na stanowisku kierowcy ciągników gąsiennicowych a Sąd uwzględnił to żądanie. Z zeznań S. L. i J. N., złożonych w w/w sprawach, jak i w niniejszej sprawie wynika, iż obaj byli kierowcami ciągników gąsiennicowych, pracowali przy wydobywaniu torfu, plantowaniu torfowisk i przygotowywaniu nowych, przy czym w każdym przypadku używali ciągnika gąsiennicowego z osprzętem, jak np. rozdrabniarka torfu i specjalne maszyny do zbioru torfu, ścinania traw, wrzosów i mielenia ich.

Mając na uwadze całość w/w materiału dowodowego Sąd uznał, iż K. G. wykazał, że w spornym okresie w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) Zakładzie (...) w K. od 06.06.1973r. do 20.05.1980r. i w Zakładzie (...) w K. od 12.10.1981r. do 31.12.1992r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach na stanowisku majstra produkcji. Z treści Wykazu A dział XIV poz. 24, stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynika, iż kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie jest praca w szczególnych warunkach.

Zauważyć przy tym trzeba, iż przepis ten wymaga, aby dozór inżyniersko-techniczny był wykonywany na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, nie wymaga zaś, aby wszyscy pracownicy byli zatrudnieni w szczególnych warunkach (tak np. Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 21.11.2006r., III AUa 1076/05, LEX nr 310467).

W ocenie Sądu warunki te zostały spełnione w przypadku odwołującego.

Z zeznań K. G. i wszystkich świadków wynika, iż na torfowisku było kilku mistrzów i każdy sprawował nadzór nad określonymi działkami na torfowisku i osobami wykonującymi tam czynności, nie było zaś podziałów na oddziały czy wydziały.

Zdaniem Sądu podstawowymi pracami na torfowisku były prace polegające na wydobywaniu torfu i przygotowywaniu nowych działek do wydobywania torfu. Z zeznań świadków T. T., S. P., S. L. i J. N. wynika, iż czynności te wykonywano przy pomocy ciągników gąsiennicowych i koparek gąsiennicowych. Prace kierowców pojazdów gąsiennicowych zostały wymienione jako prace w szczególnych warunkach w wykazie A, Dział VIII, poz. 3 stanowiącym załącznik Nr 1 do Rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Także pozostałe prace były wykonywane za pomocą pojazdów gąsiennicowych, do których był podłączony odpowiedni osprzęt. Chodzi tu o plantowanie działek, kopanie rowów, karczowanie nowych działek i wycinanie tam roślinności. Z zeznań w/w świadków wynika, iż K. G. sprawował nadzór nad operatorami pojazdów gąsiennicowych wykonujących także i te czynności. Z zeznań świadków wynika również, iż przy wykonywaniu czynności karczowania nowych działek brali udział także robotnicy, którzy np. zapinali liny na drzewa, które miały być usunięte i które następnie były wyrwane z korzeniami przez ciągniki gąsiennicowe. W ocenie Sądu fakt sprawowania nadzoru także i nad tymi pracownikami nie stanowi przeszkody do uznania nadzoru odwołującego za pracę w szczególnych warunkach. Osoby te wykonywały bowiem tylko czynności pomocnicze (przygotowawcze) w stosunku do podstawowych czynności przygotowywania nowych działek. Zarówno bowiem same czynności karczowania jak i czynności usuwania roślinności w postaci traw i wrzosów były wykonywane za pomocą ciągników gąsiennicowych, do którego był podłączany odpowiedni osprzęt a operatorzy tych ciągników wykonywani prace w szczególnych warunkach. Z zeznań odwołującego wynika, iż operatorzy byli pracownikami stałymi, zaś pracownicy do pomocy przy karczowaniu torfowisk zatrudniani byli okresowo, jak byli potrzebni. Z jego zeznań wynika też, że odwołujący nadzorował prace na torfowisku od momentu przygotowania działki, przez wydobywanie torfu, do momentu załadowania wydobytego torfu na wagoniki, którymi był zawożony do budynku produkcyjnego, gdzie był przerabiany. K. G. zeznał, iż nie nadzorował pracownika kierującego lokomotywką, która ciągnęła wagoniki, tylko musiał policzyć i zapisać, ile torfu załadowano i wywieziono, a więc kontrolował tylko prace osoby ładującej wagony koparką. Sąd dał temu wiarę mając na uwadze fakt, iż K. G. odpowiadał za wydobywanie torfu i przygotowanie nowych działek do wydobywania, co wymagało jego obecności na torfowisku, zaś operator lokomotywki wykonywał czynności transportu, a więc rodzajowo inne czynności i jego stanowisko wchodziło w skład działu transportu. Zadaniem odwołującego związanym z tym transportem było zaś tylko zapisanie, ile wagoników zostało załadowane torfem, co umożliwiałoby mu potem rozliczenie się z ilością wydobytego torfu.

Mając powyższe na uwadze Sąd zaliczył sporne okresy do pracy w szczególnych warunkach.

Po uwzględnieniu okresów pracy: w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) Zakładzie (...) w K. od 06.06.1973r. do 20.05.1980r. (6 lat 11 miesięcy i 15 dni) i w Zakładzie (...) w K. od 12.10.1981r. do 31.12.1992r. (11 lat 2 miesiące i 20 dni) odwołujący spełni warunek posiadania 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, gdyż wyniesie on 18 lat 2 miesiące i 1 dzień. Odwołujący spełnia także pozostałe przesłanki konieczne do uzyskania prawa do emerytury według przepisów art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Osiągnął bowiem w dniu 04.03.2014r. wiek 60 lat i legitymuje się 25-letnim ogólnym stażem pracy.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję ZUS z 26.09.2013r. i przyznał K. G. prawo do emerytury od dnia 04.03.2013r., tj. od uzyskania wieku 60 lat.

W pkt 2 wyroku Sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120.

Przepis art. 118 ust. 1a stanowi zaś, że w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

W niniejszej sprawie ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było ustalenie 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Odwołujący nie złożył prawidłowego świadectwa pracy w szczególnych warunkach. Dopiero postępowanie sądowe i zeznania świadków pozwoliły na ustalenie, iż w w/w okresie faktycznie wykonywał czynności

nadzoru. W tej sytuacji ZUS nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie okresu pracy w szczególnych warunkach w toku postępowania przed tym organem.

O kosztach zastępstwa prawnego orzeczono na podstawie § 11 ust. 2 w zw. z § 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.